

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Dandserinden

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Dandserinden", i Paludan-Müller, Fr.: *Dandserinden*, udg. af Berit Ziegler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm04-shoot-idm140348531936288/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Dandserinden

ten, dels på grund af samfundets indblanding, skuffes hun i sine forventninger til livet og ender i en fortvivlet sjælstilstand langt fra Gud som sindssyg (291.1-2, 385). Fortælleren synes, at »det Sande hendes Blik forfeiler« (399.5), fordi hun blændes af fænomenerne i verden og ikke længere ser gudsiden bag, men hun fascineres dybt af hendes udvikling fra en naiv, harmonisk pige til en splittet, »interessant« kvinde.

Charles ligner tilsyneladende helten i triviallitteraturen: den unge og smukke greve. Ved nærmere eftersyn nuanceres billedet, for eksempel når Charles beskrives som en talentløs fløjtespiller, der ovenikøbet er »genegen til Forkjølelse« (144.8), og man forstår, at fortælleren tager ironisk distance til den mandlige »helt«. Charles elsker ikke Dione, men går efter en »interessant« oplevelse, hvor han først presser hende til at ofre sin uskyld: »Grænne! Du, / Som lukker Øret til for Længsels Hu, / Hvis stolte Bryst vil ingen Bønner føie« (266.2-4; Paludan-Müller udelod støtten i udgaverne fra 1847-72, fordi den var for vovet). Så snart hun overvindes, mister Charles interessen for sit objekt ligesom Johannes i Kierkegaards *Førførers Dagbog*. Charles' svigt skyldes dog ikke en bevidst handling som Johannes', men en medfødt dårlig karakter: »Svagheds« (303.1). Hans hjerte banker »fuldt af Følelse« (144.7), hvilket både kan være godt og dårligt, fordi det viser, at hans indre stadig har sans for gudsiden, men samtidig gør følelserne ham karaktersvag – et nemt offer for andres manipulation: »Og Verdens Stemme fanger nu hans Øre, / Thi Moden har Dione Ryggen vendt« (305.1-2), og han dirigeres let af sin ærgerrige moder, der vil have ham gift med den rige Fine. Når hans hjerte til sidst »sprænger alle Hensyns Baand« (315.5), og han planlægger at gifte sig med Dione, nøler »kun hans Villie« (316.5). Charles har den for en helt så usædvanlige blødhed tilfælles med Paludan-Müllers senere Adam Homo, hvis gravsten forkynder: »Her hviler Adam Homo med den bløde Aand, / Baron, Geheimraad, Ridder af det hvide Baand«.

Marles repræsenterer alt det negative og dæmoniske i mennesket, der leder til andres fordærv. Han ligner en skurk (146), og i bedste litterære tradition svarer hans hæslige ydre til hans begsorte sjæl og fordærvede hjerte (145.3). Marles er en dreven, »interessant« forfører, der ikke går af vejen for at kurtuere Dione, selv om han er gift. Han kan ses som en ældre udgave af Charles, der viser, hvordan Charles ville udvikle sig, hvis han havde giftet sig med Fine. Men han kan